

מסורת הש"ס

א) תוספתא פ"א, ט, שם, א) לקמן כג. מביטב כד. גיטין סא. ג'נלה לה: ממזח לא), (ד) חולין קד: עדיו' פ"ה מ"ב, (ס) חולין קן: א), ע"ז י"ג, (פסחים מ: כ"מ כג. ע"ז י"ג. נח: נח. יבמות מו), (ז) (זכריו"ג פ"ב), (ט) גבוליו' ופ"ב אי שקלא הכנה וטנה הכנה וטי' ובי"א כהריו"ף והל"ש), י) (שמות כא), (ז) (דברים יג), א) (ע"ז רעזר ויתר תמוס' סנה"ל. ד"ה תורה), (ח) גבמוכות שם אי רב אחא),

תורה אור השלם

1 אַל תִּהְיֶה אֵל אֶבֶל וְעִינֵי אִל אֶשָׁא אֶל גִּילּוֹי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֵת רַעְיוֹ לֹא מִמָּוֹ וְאֵל אֲשֶׁה נִדָּה לֹא יִקְרֹב:

2 אִישׁ אִישׁ אֶל קֵל שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרֹב לְגִלּוֹת עֶרְוָה אִבִּי יְיָ וְיִקְרָא יְיָ ו 3 לְאֶתְּבָה אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל וּלְדַבָּק בּוֹ כִּי הוּא יְחִיךָ וְיִרְאֶךָ וְיִמָּדְךָ לְשֶׁבֶת עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לְתֵת דְּבָרִים לִבְנֵי לָקֹדֶם:

מוסף רש"י

שני אכסניים. אין לחוש שאכל זה משל מכירו (וחיוין וסו:). חדייהו. מזה, אמי ידיהו. מועמיהו, דרך בני אדם שישאלו מנית הכנסת מני הוא טעם ללצני וללמו וגדול ממנו מלכיסנה או כנס דיו משום כבוד (ע"ז י"ז).

רבינו חננאל

כיוצא בו לא יאכל הוב עם הובה. בוא וראה עד היכן פרעה (טורחן) בישראל (שלא שינוי לא יאכל טהור עם הטמאה אלא לא יאכל הוב עם הובה). כיוצא בו לא יאכל זב פורש ע"ז זב עם הארץ שמא יהי רגיל אצלו ויאכילנו בימי טהרתו דברים טמאים, אבל לדברים שאנם מתוקנים לא חיישינן דאמר רבא רוב עמי הארץ מעשרין הן. איבעיא להו נידה מהו שתישן עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו. ובעי רב יוסף למפשטא מהא דתנן בשחיטת חולין פרק כל הבשר, הוצין עולה עם הגבינה על השולחן ואינו נאכל כו', ונראה זו. ופשטנא מהא דכתוב ואת אשת רעה לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב, מקיש אשתו נדה לאשת רעהו, מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור אף אשתו נדה כיוצא בהן, ואף על גב דפליגא דר' פדת. ומיהא עובדא נמי דההוא דקרא ושנה

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ואימת רצן עליהן. אין פושטין יד לשום דבר ואפי' בחול אלא על פי רבן: **פרעה**. גברה כמו ופרצת ימה וקדמה (בראשית כח): **שלא שנינו לא יאכל טהור עם הטמאה**. מפני הערוה לפי שלא הותרכו לכך שכולן אוכלין חוליהן בטרהה היו ולא היו אוכלין עם נשותיהן טמאות: **אטו זב פרוש לאו דברים טמאין קאלינ**. והלא כל מגעו טמא: **מעשרין הן**. ולא גזרי' גזירה לגזירה: **שחישן עם בעלה**. במטה כגון שהוא טמא דליכא למיחש משום טרהה או בזמן הזה שאין זו טרהה מי חיישי' להרגל עברה או דילמא כיון דליכא היכרא מדכר דכירי: **על השולחן**. שאוכל עליו מותר להניח בשר העוף אלא הגבינה דקסברי צית שמאי בשר עוף בחלב לאו דלוריימא ולא גזרי' העלאה אטו אכילה: ואינו נאכל עמו: וצ"ה **אומרים** נו'.

ש"מ דאסור: **דליכא דיעות**. שני בני אדם שזכירו זה לזה. וה"ה נמי דמצי לשנויי דליכא שניו להיכרא ומיהו דעדיפא נקט דאפי' דיעות ליכא: **שאין מכירין**. דלא אחי חד למשקל מדחצירה ומיכל: **אכל מכירין**. אסור. ואשה ובעלה [נמין] מכירין זה את זה וש"מ דאסור: **שינוי ליכא**. שאוכלין צדקך אכילה: **אינא שינוי**. שאין דרך לישן אלא בקירוב בשר כדכתיב שארה כסותה ועונתה^(א) ואמר מר שאר זה קירוב בשר שאם אמר אי חיפשי אלא היא צנגדה והוא צנגדו יוציא ויתן תכונה בנס' כתוצות (פ"ד דף מה:). אל ההרים לא אכל. בפרק אלו הן הנשרפין בטנהדרין (דף פא). מפרש ליה שלא נתפרנס בזכות אבות שלא הותרך לכך לפי שהוא נדיק: **מה אשם רעהו נו'**. דאסור לן יחוד מן התורה בקדושין (פ"ד דף פ:). מלמדין בן אמן^ס: **ופליגא**. דרב יוסף דפשט מדרשה דהאי קרא לאיסור אדרבי פדת: **גילוי עריות**. תשמיש ממש ושאר קורבה ואפי' קירוב בשר מדרבנן והיא צנגדה אפי' מדרבנן ליכא למגזר: ושמש

את זה ניגהו התם דיעות איכא שינוי ליכא הכא איכא דיעות ואיכא שינוי ת"ש לא יאכל הוב עם הובה הרגל עבירה ה"נ דיעות איכא שינוי ליכא ת"ש **אל ההרים לא אכל** ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב מקיש אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור **י**אף אשתו נדה הוא בבגדו והיא בבגדה אסור **ש"מ**^א **ופליגא דר' פדת דאמר ר'** פדת לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות בלבד שנאמר **איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה** **"עולא כי הוי אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחוותיה אבי חדייהו ואמרי לה אבי ידייהו ופליגא ידיה אדידיה דאמר עולא** **י**אפי' שום קורבה אסור **"משום א'**^ב **ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש תלמידי חכמים הרבה ומת בחצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפיליו ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואמרה להם כתיב בתורה** **כי הוא חייד ואורך ימיך בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש**

תשמיש ממש ואפילו הכי אסרי' הוא צנגדו והיא צנגדה: **ופל'ינא** ידיה אדידיה. והוא היה יודע צעמנו שלא יצא לידו הרהור שלדיק גמור היה כדאמרין בפרק צ' דכתוצות (דף פ. א)^ב דרב אלד צר אהבה מרכיז לה אכתפיה ומרקד אל"ל רצנן אגן מהו למעבד הכי אל"ל אי דמיא לכוין כי שארל לחיי ואי לא לא והספר לא חש לפרש ולהאריך כאן למה היה עושה:

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יג.

מיתבי התינוקות של בית רבן מסדרין פרשיותיהן בו'. אומר הר"ם לפי' הקונטרס שפי' במתני' החזן רואה היכן התינוקות קורין לאור הנר הא דלא פריך ליה ממתני'^א משום דליכא למימר דקורין באיסור ואין מוחין בידם אצל הכא דקתני מסדרין משמע שמותרין לעשות כן:

רבא אמר רוב עם הארץ מעשרין הן. וא"ת האמר' בפרק בתרא דסוטה (דף מה:). שיומנן כהן גדול גזר על הדמאי לפי ששלא כלל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד וי"ל דה"ק שלא היו מפרישין כולם אלא תרומה גדולה אצל רוצן היו מעשרים והא דחשו הכל טפי למיעוט מצמקוס אחר משום דהויא מיעוט דשכיח טובא והיו הרבה נכשלים ומה שקשה דאצי' אלאצי' ודרכא אדרבא מפורש בפ"צ דכתוצות (דף כד. וסס) גבי חיישינן לגומלים: **מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור**. והתם סברא הוא לאסור לפי שיניו תוקפו ומתגבר עליו ביותר ורש"י פי' אפי' צימוד נמי אסור מדלוריימא ואין נראה דמשמע דרואה לאסור יחוד צנדה מימה צימוד דאסור מן המורה לא ילפי' מאשם איש ושני צנדה כדכתיב סוגה צשונים (סנהד' פ"ד ל:). והוא צנגדו והיא צנגדה דלא הוי אפי' אשם אשם אלא מדרבנן אסור צנדה מתיקשא טפי הוה לן למיסר יחוד מתיקשא ולמישרי הוא צנגדו והיא צנגדה בלא יחוד כגון שפסח פתחו לכה"ר מסוגה צשונים^א: **ופל'ינא דר' פדת דא"ר פדת לא אסרה תורה אלא בו'**. מימה מנא ליה דפליגי דילמא^ב מדרבנן אסור אפי' הוא צנגדו ורש"י דפירש כאן כיון דמדלוריימא לא אסור אלא תשמיש ממש מדרבנן לא אסור אלא קירוב בשר^ג לא נהירא דמסתמא לא פליגי אמתין' דלא יאכל הוב עם הזנה ועוד וכי לית ליה דאשת רעהו הוא צנגדו והיא צנגדה אסור ומפרש ר"ת^ד דפליגא דר' פדת דכיון דלא אסרה תורה אלא קריעה של גילוי עריות בלבד א"כ אין לנו לאסור ולגזור אלא כעין שאסר הכתוב דייינו דיעות בלא שינוי כגון לא יאכל הוב עם הזנה אצל הוא צנגדו והיא צנגדה דליכא דיעות ושינוי לא יסבור ר' פדת דאפי' באשם איש הוא צנגדו והיא צנגדה שרי ור"י פי' ופליגא דר' פדת כיון דאית ליה דלא שייך לשון קריעה אלא בגילוי עריות ממש וא"כ ואל אשה נדה לא יקרב היינו תשמיש ממש שזי אין ללמוד דתיקש מאשם איש לאסור הוא צנגדו כו' לאפוקי לשון קריעה ממשמעותו ודוחק הוא דהא אשת רעהו לא טמא משמע

הוא צנגדו והיא צנגדה: **ופל'ינא** ידיה אדידיה. והוא היה יודע צעמנו שלא יצא לידו הרהור שלדיק גמור היה כדאמרין בפרק צ' דכתוצות (דף פ. א)^ב דרב אלד צר אהבה מרכיז לה אכתפיה ומרקד אל"ל רצנן אגן מהו למעבד הכי אל"ל אי דמיא לכוין כי שארל לחיי ואי לא לא והספר לא חש לפרש ולהאריך כאן למה היה עושה:

צימי

עין משפט ונר מצוה

ק א ב מ ש טי ס הלכה טו טור שו"ע שם סעיף ו: קא ג מ פ"א מהלכות אסורי ביאה הלכה יח ופ"ו מהלכות טומאת אוכלין הלכה יא סמג לאוין קרא טו"ש ע"ד סימן קל"א סעיף ג:

קב ד מ"י פ"א מהלכות א"צ שם טו"ש ע"ד שם סעיף ו:

קג ה מ"י פ"א מהל' אסורי ביאה הלכה ו סמג לאוין קט טו"ש אה"ע סימן כ"א סעיף ו:

מוסף תוספות

א. מרישא לסיפא רואה היכן התינוקות קורין אבל הוא לא יקרא, וי"ל מוס' הלא"ש. ב. לעולם ואמר ר' פדת] הוה התורה אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות אבל מוס' ע"ז ח. ג. ג'וא"כ הוא בבגדו והיא בבגדה אפי' מדרבנן ליכא למיגזר. מוס' הלא"ש, וכיון דכן ליכא לפרושי קרא דיוחקאל הוא בבגדו והיא בבגדו בעריות, ורבנן הוא דאסור קירוב בשר, ואסור ג"כ הוא בבגדו והיא בבגדה בעריות, ודילמא באשתו נדה קירוב בשר גזרו אבל לא כשהוא בבגדה. והיא בבגדה. ריטב"א. T. דה"ק. מוס' הלא"ש.

רב נסים גאון

מיתבי רבן שמיון בן גמליאל אומר תינוקות מסדרין פרשיותיהן לאור הנר. ואת התיובתא פירקין עליה ב' פירוקין בתלמודה, ובתלמוד ארץ ישראל פירוק פרוק אחר חביב רציחי לכתבו בכאן, וכך אמרו אילין בעי דיטפי בוצינא ואילין לא בעי דיטפי בוצינא. ופי' דבריהם כי התינוקות יתרחקו מן הקריאה ויהאבו שיכבה הני ואנו בטוחים בהן כי הם לא יטו את הנר ולפיכך הותר להם לקרות לאור הנר דליכא לייחוש שמא יטו, אבל החזן לא יקרא דחיישינן שמא יטה לפי שלא ירצה שיכבה הנר לפיכך [אין] מבטלין התינוקות מן הקריאה. בוא וראה עד היכן פרעה טהרה בישראל. פירשו בגמ' דבני מערבא כי זו המלה למרונה ממה שאמר הכתוב (נראשית ז') כי מטט אשר היה לך לפני ויפרץ לרוב, כלומר מרוב שמשמרין ישראל הטהרות ורוב שמודהרין מליגע ומליקרב לדבר שגורם לטומאה.